

ISSIZ ADA*TEVFİK OVACIK*

Bahar, Konya'nın üzerine usulca çökmüştü. Gökyüzü berrak, güneş yumuşak, hava insanın içine işleyen bir serinlik taşıyordu. Hikmet, sabahın bu güzelliğini fark edemeyecek kadar yorgundu. Teknoloji geliştirme merkezindeki odasına girip her zamanki gibi masasını düzenledi. Bilgisayarını açmadan önce derin bir nefes aldı.

"Bu trafik gerçekten çekilmez oldu." diye söylendi kendi kendine.

Yetmiş dakikayı bulan yolculuk, daha mesai başlamadan günün bütün enerjisini tüketmişti. Kurlsız sürücüler, bitmeyen araç kuyrukları ve korna sesleri, sanki şehrin insanlara her sabah ödettiği görünmez bir vergiydi.

Kapı açıldı.

"Günaydın, İsmail."

İsmail yorgun bir tebessümle başını kaldırdı.

"Akşam olsa da yatsak" diye karşıladı.

İkisi de gülümsedi. Ama bu gülümseme neşeden çok yorgunluğu paylaşmanın sessiz kabulüydü.

Hikmet ajandasını açtı. Günün toplantıları, yapılacak işler, cevaplanacak e-postalar, yetiştirilecek projeler... Daha sabahın ilk saatinde gün çoktan dolmuştu.

Bir bardak çayın iyi geleceğini düşünerek çay odasına geçti.

Orası, iş arkadaşlarının güne başladığı küçük bir sığınaktı.

Çay henüz demlenmişti. Simitler masanın ortasında duruyordu. Birkaç kişi ikinci, bazıları üçüncü sigarasını yakmıştı. Duman ağır ağır tavana yükseliyor, odanın içine garip bir yorgunluk yayıyordu.

Sanki mesai yeni başlamamış da bitmek üzereydi.

Kimsenin konuşacak hâli yoktu.

İş konuşmak için henüz erkendi.

Çaylar yudumlanırken konu yaklaşan yaz mevsimine geldi.

"Bayramda Balkanlar'a gitmiştim." dedi biri. "Gerçekten görülmeye değer yerler."

Bir başkası söze girdi.

"Ben Antalya'da her şey dâhil bir otelde kaldım. Rahattı ama insan dinlenmeye gidiyor, yorulup geliyor."

Masanın köşesinde sessizce çayını içen Refik gülümsedi.

"Ben ne otel isterim ne şehir. Bana küçük bir köy yeter. Sabah kuş sesleriyle uyanayım. Demli bir çay içeyim. Elime kitabımı alayım. Başka hiçbir şey istemem."

Bir an herkes sustu.

Sanki aynı hayali kuruyorlardı.

"Benim de buna çok ihtiyacım var."

"Keşke birkaç gün bile olsa uzaklaşabilsek."

Hikmet arkadaşlarının yüzüne baktı.

Aslında hepsi aynı yorgunluğu taşıyordu.

Yoğun çalışma temposu sadece bedenlerini değil, ruhlarını da tüketiyordu. İşlerin çoğu son dakikada değişiyor, planlar sürekli bozuluyor, herkes yetişemediği bir zamana karşı koşuyordu.

En kötüsü de iş yerindeki görünmez rekabetti.

Kimse birlikte üretmeyi konuşmuyordu. Başarı bireyseldi. Hata ise ortak değildi. Birinin yanlış, diğerinin başarısı sayılıyordu. İnsanlar iş üretmekten çok hata yapmamaya çalışıyor, yanlış anlaşılmaktan korkuyor, sürekli kendilerini güvenceye alma ihtiyacı hissediyordu.

Genel müdürün sesini biraz yükseltmesi bile bütün binanın havasını değiştirmeye yetiyordu.

O anda herkes aynı şeyi düşünüyordu: "Acaba hata bende mi?"

Henüz kimse suçlanmamış olsa bile herkes kendi içinde suçluluk duygusuyla hesaplaşmaya başlıyordu.

İçlerinde bu şartlarda bile kendini haklı çıkarmayı becerebilen arkadaşları vardı ama onlar da baş başa kaldıklarında ruhlarının çekildiğini ele veriyorlardı. Gece mezarlıktan geçerken korkmamak için türkü söyleyenlere benziyorlardı.

Hikmet bu düzeni hiçbir zaman anlayamamıştı.

"Neden birlikte düşünemiyoruz?" diye geçirdi içinden.

Aynı hedef için çalışan insanlar neden birbirlerini rakip gibi görüyordu?

Zulmet Usta geldi aklına. Ne istediğini açıkça söylemeyen, iş dağıtamayan, ama işler ters gittiğinde herkesi azarlayan bir yöneticiydi.

Onun yanında çalışan Zafer de son zamanlarda sürekli köyüne gitmekten söz ediyordu. "Mantar toplasam... Dağlarda yürüsem... Bir dere kenarında çay demlesem..."

Aslında Zafer köyü değil, huzuru özliyordu.

Genel müdür yardımcısının durumu ise daha ağırdı. Herkes sorumluluğunu onun omzuna bırakıyor, en küçük problemde "Ben müdürüme söylemiştim." diyerek kendini kurtarmaya çalışıyordu.

Sorumluluk paylaşılmıyor, yalnızca devrediliyordu. Bahaneyi önce bulmak, sonra işe başlamak... Kriz günlerinin en geçerli kuralı buydu.

Hikmet çayından son yudumu aldı. O an fark etti ki aynı odada oturan insanların hiçbiri birbiriyle konuşmuyordu. Herkes telefonuna eğilmiş, parmaklarıyla ekranı kaydırıyordu. Sanki dünyayla kurdukları tek bağ, avuçlarının içindeki o küçük cam parçasıydı.

Kalabalığın ortasında büyüyen sessizlik, Hikmet'in içini ürpertti.

Belki de gerçek ıssızlık, kimsenin olmadığı yerde değil, herkesin olduğu yerde kimseye ulaşamamaktır.

Çay odasından çıkıp odasına dönerken koridorda yürüyen insanlara baktı. Aynı binanın içinde her gün karşılaşıyor, aynı projelerde çalışıyor, aynı yemekhanede yemek yiyorlardı. Buna rağmen birbirlerinin hayatına neredeyse hiç dokunmuyorlardı. Herkes görünmez bir duvarın arkasından yaşıyor gibiydi.

Hikmet masasına oturdu. Bilgisayar ekranındaki dosyalara baktı ama zihni işte değildi. Az önce çay odasında hissettiği o sessizlik peşini bırakmıyordu. "Kalabalıklar neden insanı bu kadar yalnız hissettiriyor?" diye düşündü.

Eskiden böyle değildi. Çocukluğunda mahalle, herkesin birbirini tanıdığı büyük bir ev gibiydi. Kapılar kilitlenmez, akşam olunca komşular birbirine uğrar, bir bardak çay saatler süren sohbetlere dönüşürdü. İnsanlar birbirlerinin derdiyle dertlenir, sevincini paylaşırdı. Şimdi ise apartmanlarda yıllarca yan yana yaşayan insanlar birbirlerinin adını bile bilmiyordu.

Düşünceler içinde telefonu eline aldı. Rehberini karıştırmaya başladı.

Bir isim... Sonra bir isim daha...

Her isim, yıllar öncesinden kalan bir hatırayı usulca gün yüzüne çıkarıyordu.

Ortaokul sırasını paylaştığı arkadaşı; beraber ders çalıştıkları, teneffüslerde ayrılmadıkları, akşamları birbirlerinin evine gidip hayaller kurdukları dostu... En son ne zaman konuşmuşlardı? Hatırlayamadı. Yirmi yıl... Koskoca yirmi yıl geçmişti. Ortak arkadaşlarından birkaç kez haber almıştı ama bir türlü birbirlerini arayamamışlardı. Telefon rehberinde numarası duruyordu. Ama dostlukları yalnızca rakamlardan ibaret kalmıştı.

İçini ince bir hüznün kapladı. Rehberde aşağı doğru inmeye devam etti. Her isim, başka bir hikâyeydi. Birlikte içilen kahveler, uzayıp giden sohbetler, kırgınlıklar, barışmalar, omuz omuza verilen mücadeleler; hepsi birer anıya dönüşmüş, zamanın sessizliği içinde kaybolup gitmişti. Şimdi insanlar birbirlerini görmek yerine sosyal medyada takip ediyor, hâl hatır sormak yerine paylaşımlarını beğenmekle yetiniyordu.

Gerçek buluşmaların yerini sanal karşılaşmalar almıştı. Hikmet telefonu elinden bıraktı. Bir an kendi hayatını düşündü.

"Ben farklı mıyım?" diye sordu kendine. Akşam eve gittiğinde yaptığı ilk iş telefonu eline almak oluyordu. Merak edip ekran süresine baktı.

Beş saat...Bir günün beş saati... Farkına bile varmadan küçük ekranın içinde kayboluyordu.

Oysa yıllardır okumayı düşündüğü kitaplar raflarda bekliyordu. Aramayı ertelediği dostları vardı. Yürümeyi özlediği sokaklar, dinlemeyi unuttuğu kuş sesleri

vardı. Birden kendi yalnızlığının da bu düzenin bir parçası olduğunu fark etti.

İnsan bazen en çok kendinden uzaklaşıyordu.

O gün iş çıkışında eski bir öğretmen arkadaşıyla karşılaştı. Yüzündeki yorgunluk ilk bakışta fark ediliyordu. Sanki bütün gün omuzlarında görünmeyen yükler taşımıştı.

"Ne zamandır görüşemiyoruz." dedi Hikmet. Öğretmen dostu hafifçe gülümsedi. "Hayat işte..." Ayaküstü sohbet etmeye başladılar.

Çocuklardan, ailelerinden, eski arkadaşlardan söz ettiler.

Sonra Hikmet dayanamadı. "Yorgun görünüyorsun."

Öğretmen derin bir nefes aldı.

"Yorgunluk geçer." dedi. "Ama başka bir şey var."

"Nedir?"

"Sanki insanların ruhu yoruldu. Herkesin enerjisi çekilmiş gibi. Şehir insanı yutuyor. Kimsenin kimseye ayıracak vakti kalmadı. Hatta insanın kendine bile..."

Hikmet başını salladı. "Ben de aynı şeyi hissediyorum."

Kısa süren bu sohbet bile ikisine iyi gelmişti.

Ayrılırken birbirlerine söz verdiler. "Bir gün oturup uzun uzun çay içelim." "İnşallah." Yolları ayrıldı.

Hikmet yürümeye devam ederken fark etti ki bazen birkaç samimi cümle, insanın bütün gün taşıdığı yükü hafifletmeye yetiyordu. Akşam hava kararmaya başlamıştı. Hikmet eve

geldiğinde günün bütün ağırlığını omuzlarında hissediyordu. Sessizce sofraya oturdu, yemeğini yedi. Evin huzuru, gün boyunca içinde biriken gürültüyü biraz olsun dağıtmıştı. Çayını alıp salona geçti. Televizyonu açtı. Bir yandan da alışkanlıkla telefonunu eline aldı. Haber sitelerini dolaştı. Sosyal medyada birkaç paylaşımı kaydirdi. Oysa aynı haberleri gün içinde defalarca okumuştı. Parmakları ekranda gezinirken bunun bir ihtiyaçtan çok alışkanlığa dönüştüğünü fark etti. Telefonu masaya bıraktı. Tam o sırada bir film başladı.

Batan gemiden sağ kurtulan bir adamın, okyanusun ortasında ıssız bir adaya düşmesini anlatıyordu.

İlk günler tam bir hayatta kalma mücadelesiydi. Ne barınağı vardı ne de yiyeceği. Geceleri rüzgârdan korunacak bir kaya kovuğu arıyor, gündüzleri karnını doyuracak bir şeyler bulabilmek için kıyıları dolaşıyordu. Kayaların arasında biriken küçük su gözelerinde balıklar ve yengeçler yakalıyor, deniz kabuklularıyla açlığını bastırmaya çalışıyordu. Ormanın derinliklerinde rastladığı meyveleri ise hemen yemeye cesaret edemiyordu. Önce küçük bir parça koparıyor, saatlerce bekliyor, bedeninin verdiği tepkiyi gözlüyordu. Doğa ona sabrı öğretiyordu.

En büyük başarısı ise ateş yakmayı öğrenmesiydi. İki kuru dalı saatlerce birbirine sürttü. Avuçları yara oldu, parmakları kanadı. Tam vazgeçeceği sırada ince bir duman yükseldi. Sonra küçücük bir kıvılcım; adam, sanki yeniden doğmuş gibi sevinçle ateşi büyüttü. O ateş artık yalnızca onu ısıtmıyor, yaşama umudunu da canlı tutuyordu.

Günler geçtikçe adayı tanımaya başladı. Yüksekçe bir kayanın arasında küçük bir mağara buldu. Dallar, yapraklar ve kuru otlarla girişini kapattı. Kalın bir ağaç gövdesinden kendine ilkel bir kapı yaptı. İlk kez kendini güvende hissediyordu. Barınma kaygısı azalınca gözleri sürekli ufka çevrilmeye başladı. Belki bir gemi geçerci. Bazen gerçekten de uzaklarda küçücük noktalar belirliyordu. Saatlerce onları izliyor, sonra gözden kaybolduklarında sessizce mağarasına dönüyordu.

Adada en yakın dostları kuşlardı. Onların seslerini dinliyor, uçuşlarını takip ediyor, zaman zaman onlarla konuşur gibi gülümsüyordu. Rüzgârın uğultusu, dalgaların sesi ve kuşların kanat çırpışları zamanla onun dili olmuştu.

Hikmet, filmin içine farkında olmadan çekilmişti. Bir ara kendi kendine, "Ben olsam ne yapardım?" diye sordu. İlginç olan şeydi: Filmin kahramanı yalnızdı ama çaresiz değildi. Hayatta kalabilmek için doğayla dost oluyordu. Kuşlarla, denizle, ağaçlarla, ateşle, yaşadığı her günün gerçek bir anlamı vardı.

Hikmet'in zihninde ise başka bir düşünce büyümeye başladı. Belki de uzun zamandır gitmek istediği yer bir sahil kasabası değildi. Belki dağ köyü de değildi.

Belki aradığı şey, insan sesinden uzak, ruhunu yeniden duyabileceği bir yerdi.

Belki de ıssız bir ada. Bu düşünce onu şaşırttı.

Çünkü ilk kez kaçmak istediği yerin adını koyabilmişti. Ama asıl mesele, oraya gerçekten gitmek değil; içinde biriken gürültüden kurtulup kurtulamayacağıydı.

Pencerenin önüne geçti. Dışarıda gece sessizce yayılıyordu.

Hikmet, uzaklarda bir yerin değil, kendi içinde açılacak bir sessizliğin peşine düştüğünü anladı.

Belki bir gün bir sahil kasabasına giderdi. Belki bir dağ köyüne...

Belki de hiçbir yere gitmeden, yalnızca hayatını değiştirecek ilk adımı atardı.

Telefonunu yeniden eline aldı, sonra bu kez kapatıp masanın üzerine bıraktı. Derin bir nefes aldı.

İçinde, uzun zamandır ilk kez, hafif bir umut kıpırdadı.